

УДК 351.746.1(477)

Андреев Сергій Сергійович
Міністерство оборони України
Andreiev Serhiy
Ministry of Defence of Ukraine
ORCID: 0009-0006-1630-6794

DOI: 10.25313/2617-572X-2024-8-10188

ДОСЛІДЖЕННЯ, РОЗРОБКИ, ПРОЕКТИ З ПИТАНЬ
ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

ОРГАНІЗАЦІЙНЕ КОНСТРУЮВАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПЛАНУВАННЯ ЗАХОДІВ РЕАГУВАННЯ НА КРИЗОВІ СИТУАЦІЇ/КРИЗИ У ВОЄННІЙ СФЕРІ

ORGANIZATIONAL DESIGN OF TECHNOLOGY OF INFORMATION AND ANALYTICAL SUPPORT OF PLANNING OF RESPONSE TO CRISIS SITUATIONS/CRISES IN THE MILITARY AREA

Анотація. Вступ. В умовах російсько-української війни, перед органами державного і військового управління постає загальна проблема розробки і невідкладного впровадження в управлінську практику кризового реагування у воєнній сфері України нових підходів, які давали б надійні методологічні орієнтири для організації реактивного та проактивного реагування на кризові ситуації/кризи у згаданій сфері.

Ця обставина і визначає зв'язок загальної проблеми забезпечення воєнної безпеки України з найбільш важливими науковими та практичними завданнями дослідження проблем теорії та практики кризового реагування у воєнній сфері України.

Мета. Метою дослідження є обґрунтування рекомендацій щодо організаційного конструювання технології інформаційно-аналітичного забезпечення планування заходів реагування на кризові ситуації/кризи у воєнній сфері.

Матеріали і методи. Матеріалами дослідження є: 1) нормативно-правове забезпечення національної безпеки та стійкості України; 2) праці вітчизняних авторів, що провадять свої науково-практичні дослідження у царині національної безпеки та стійкості України.

Для вирішення завдань дослідження нами використовувалися загальнонаукові методи наукового пізнання та спеціальні методи, а саме метод організаційного та операційно-діяльнісного конструювання систем безпеки – для розробки технології інформаційно-аналітичного забезпечення планування заходів реагування на кризові ситуації/кризи у воєнній сфері.

Результати. У науковій статті обґрунтовано рекомендації щодо організаційного конструювання технології інформаційно-аналітичного забезпечення планування заходів реагування на кризові ситуації/кризи у воєнній сфері за такими напрямками, як-от:

постановка цілей аналітичної діяльності в системі кризового реагування;

визначення способів досягнення цілей аналітичної діяльності в системі кризового реагування.

Обґрунтовано, що технологія інформаційно-аналітичного забезпечення планування заходів по реалізації державно-управлінського рішення щодо реагування на кризову ситуацію/кризу у сфері воєнної безпеки передбачає виконання структурними підрозділами Ситуаційного центру МОУ наступних операційних ланцюгів:

1) на етапі аналізу завдань визначених в прийнятому державно-управлінському рішенні щодо кризового реагування:

а) аналіз державно-управлінського рішення щодо кризового реагування з метою усвідомлення стратегічного задуму реагування на конкретно визначену кризу;

б) структурування за пріоритетністю цілей кризового реагування відповідно до прийнятого державно-управлінського рішення щодо кризового реагування;

в) конкретизація запланованого результату кризового реагування відповідно до прийнятого державно-управлінського рішення щодо кризового реагування;

- г) заходи щодо визначення потреб аналітичної діяльності у сфері кризового реагування;
- г) формування контекстно-залежного уявлення про сутнісні характеристики поточних і перспективних практичних проблем аналітичної діяльності під час кризового реагування;
- 2) на етапі уточнення оперативної обстановки, що склалася на поточний момент щодо рівня та тенденцій розгортання конкретної кризової ситуації/кризи, що загрожує воєнній безпеці:
 - а) підтримка в актуальному стані інформаційні бази стратегічного та тактичного спостереження за процесами у зовнішньому та внутрішньому безпековому середовищі;
 - б) здійснення заходів в галузі оцінки, накопичення та аналізу інформації;
 - в) здійснення заходів в галузі прогнозування подій у відповідних сферах кризового реагування;
- 3) на етапах розроблення способу кризового реагування – реактивного або креативного та на етапах розроблення оперативного плану кризового реагування:
 - а) використовують інформаційні бази спостереження за процесами у зовнішньому та внутрішньому безпековому середовищі в інтересах кризового реагування;
 - б) напрацьовують рекомендації щодо кризового реагування;
- 4) на етапі розроблення директивних документів з питань кризового реагування приймають безпосередню участь в підготовці вказаних документів.

Перспективи. В подальших наукових дослідженнях пропонується зосередити увагу на розробці номенклатури криз державно-управлінської діяльності Міністерства оборони України щодо формування та реалізації державної політики з питань національної безпеки у воєнній сфері.

Ключові слова: державне управління національною безпекою, сектор оборони, інформаційно-аналітичне забезпечення, організаційне конструювання технології, кризовий менеджмент, Україна.

Summary. Introduction. In the context of the Russian-Ukrainian war, the state and military authorities are faced with the general problem of developing and urgently introducing into the management practice of crisis response in the military area of Ukraine new approaches that would give reliable methodological guidelines for organizing a reactive and proactive response to crisis situations/crises in the above-mentioned area.

This circumstance determines the connection of the general problem of ensuring the military security of Ukraine with the most important scientific and practical tasks of studying the problems of the theory and practice of crisis response at the military area of Ukraine.

Purpose. The purpose of the study is to substantiate recommendations for the organizational design of information and analytical technology for planning responses to crisis situations/crises in the military area.

Materials and methods. The materials of the study are: 1) regulatory and legal support of national security and stability of Ukraine; 2) works of domestic authors conducting their scientific and practical research in the field of national security and sustainability of Ukraine.

To solve the problems of research, we used general scientific methods of scientific knowledge and special methods, namely the method of organizational, operational and activity design of security systems – to develop technology for information and analytical support for planning responses to crisis situations/crises in the military area.

Results. The scientific article substantiates recommendations for the organizational design of the technology of information and analytical support for planning responses to crisis situations/crises in the military area in such areas as:

- setting goals for analytical activities in the crisis response system;
- identifying ways to achieve goals of analytical activity in the crisis response system.

Substantiated, the technology of information and analytical support for planning measures for the implementation of the state-management decision to respond to the crisis situation/crisis in the area of military security involves the implementation by structural units of the Situation Center of the Ministry of Defense of Ukraine the following operational chains:

- 1) at the stage of analysis of tasks defined in the adopted state-management decision on crisis response:
 - а) analysis of the state-management decision on crisis response in order to realize the strategic plan for responding to a specific crisis;
 - б) structuring the priority of crisis response goals in accordance with the adopted state-management decision on crisis response;
 - в) specification of the planned outcome of the crisis response in accordance with the adopted state-management decision on the crisis response;
 - г) measures to determine the needs of analytical activities in the field of crisis response;
 - г) formation of a context-dependent idea of the essential characteristics of current and promising practical problems of analytical activity during a crisis response;
- 2) at the stage of clarifying the current operational situation regarding the level and trends of deployment of a specific crisis situation/crisis that threatens military security:
 - а) keeping up to date of information base of strategic and tactical monitoring of processes in the external and internal security environment;

- 6) implementation of measures in the field of evaluation, accumulation and analysis of information;
- в) implementation of measures in the field of forecasting events in the relevant areas of crisis response;
- 3) at the stages of developing a crisis response method – reactive or creative and at the stages of developing an operational crisis response plan:
 - а) use information bases for monitoring processes in the external and internal security environment in the interests of crisis response;
 - б) develop recommendations for crisis response;
- 4) at the development stage of directive documents on crisis response issues are directly involved in the preparation of these documents.

Discussion. In further scientific research, it is proposed to focus on the development of the nomenclature of crises of state-managerial activity of the Ministry of Defense of Ukraine on the formation and implementation of state policy on national security issues in the military area.

Key words: state management of national security, defense sector, information and analytical support, organizational design of technology, crisis management, Ukraine.

Вступ. В умовах російсько-української війни, перед органами державного і військового управління постає загальна проблема розробки і невідкладного впровадження в управлінську практику кризового реагування у воєнній сфері України нових підходів, які давали б надійні методологічні орієнтири для організації реактивного та проактивного реагування на кризові ситуації/кризи у згаданій сфері.

Ця обставина і визначає зв'язок загальної проблеми забезпечення воєнної безпеки України з найбільш важливими науковими та практичними завданнями дослідження проблем теорії та практики кризового реагування у воєнній сфері України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На підставі аналізу актуальних досліджень і наукових публікацій можна констатувати, що питанням кризового реагування у воєнній сфері України присвячено наукові праці вітчизняних дослідників, а саме: О. Гудими [1], С. Гути [2], М. Шевченка [3–5]. У вказаних наукових працях дослідники в основному акцентують увагу на загальних питаннях згаданого реагування.

Незважаючи на значну кількість наукових публікацій, в яких досліджуються питання кризового реагування у воєнній сфері України можна зробити висновок про обмежену кількість наукових праць, які були б присвячені власне розгляду питання технологізації процесу інформаційно-аналітичного забезпечення планування заходів реагування на кризові ситуації/кризи у воєнній сфері.

Саме тому **мета статті** полягає в обґрунтуванні рекомендацій щодо організаційного конструювання технології інформаційно-аналітичного забезпечення планування заходів реагування на кризові ситуації/кризи у воєнній сфері.

Матеріали і методи. Матеріалами дослідження є: 1) нормативно-правове забезпечення національної безпеки та стійкості України; 2) праці вітчизняних авторів, що провадять свої науково-практичні дослідження у царині національної безпеки та стійкості України.

Для вирішення завдань дослідження нами використовувалися загальнонаукові методи наукового

пізнання та спеціальні методи, а саме метод організаційного та операційно-діяльнісного конструювання систем безпеки — для розробки технології інформаційно-аналітичного забезпечення планування заходів реагування на кризові ситуації/кризи у воєнній сфері.

Виклад основного матеріалу. Враховуючи напрацювання М. Шевченка [3–5] уточнимо поняття, що описують процес розбудови системи кризового реагування та розробки технології інформаційно-аналітичного забезпечення планування заходів реагування на кризові ситуації/кризи у воєнній сфері: політико-правове конструювання системи реагування на кризові ситуації/кризи у воєнній сфері — це розробка нормативно-правової бази з кризового реагування у воєнній сфері;

структурно-функціональне конструювання системи реагування на кризові ситуації/кризи у воєнній сфері — це створення нових елементів, структур, зв'язків і функцій цієї системи;

просторове та часове конструювання системи реагування на кризові ситуації/кризи у воєнній сфері — розміщення новостворених елементів, структур, механізмів кризового реагування у своєму типу безпекового простору та соціальному часі;

організаційне конструювання системи реагування на кризові ситуації/кризи у воєнній сфері — це формування алгоритмів функціонування згаданої системи реагування, зокрема алгоритмів кризового реагування, технологій інформаційно-аналітичного забезпечення кризового реагування;

операційно-діяльнісне конструювання системи реагування на кризові ситуації/кризи у воєнній сфері — це розробка правил і принципів аналітичної діяльності в системі реагування на кризові ситуації/кризи у воєнній сфері.

Основні напрями реагування на загрози національній безпеці відповідно до повноважень Міністерства оборони України визначено в офіційному дискурсі державного управління національною безпекою [6–8]. Проте, лише у вітчизняному науковому дискурсі [3; 4] визначено основи реагування

на кризові ситуації/кризи у сфері оборони, воєнної політики, військового будівництва, а саме:

1) реактивне реагування на передкризові, кризові ситуації/кризи-події, що зумовлені загрозами воєнного характеру;

2) реактивне реагування на кризові ситуації/кризи-події, що загрожують національній безпеці України в ході воєнних дій;

3) реактивне реагування на кризові ситуації/кризи-наслідки, що загрожують національній безпеці України після воєнних дій;

4) реактивне і проактивне реагування на кризи-процеси, що загрожують національній безпеці у воєнній сфері;

5) реактивне і проактивне реагування на кризи-процеси, що загрожують стійкому функціонуванню системи воєнної безпеки, а саме:

а) на кризи воєнно-ідеологічного характеру;

б) на кризи суспільно-владних відносин у сфері оборони;

в) на кризи державно-управлінського характеру;

г) на кризи системи воєнної безпеки;

д) на кризи системи інтегрованого управління мотивацією до збройного захисту України.

Реагування на кризові ситуації являє собою інтегровану форму дій за єдиним замислом та планом визначених органів управління, сил та засобів Міноборони, Збройних Сил, Держспецтрансслужби у взаємодії з іншими суб'єктами забезпечення національної безпеки України відповідно до їх повноважень, що репрезентує свій кінцевий результат у вигляді:

1) запобігання та врегулювання кризових ситуацій;

2) мінімізації, локалізації і ліквідації негативних наслідків розгортання криз.

Місією системи реагування на кризові ситуації/криз у воєнній сфері України є випереджувальне та адекватне реагування Міноборони на кризові ситуації у сфері оборони, воєнної політики, військового будівництва [3, с. 275].

Інструментами інформаційно-аналітичної підтримки діяльності керівництва Міністерства оборони України щодо реагування на кризові ситуації/кризи є методики інформаційно-аналітичного забезпечення реагування на кризові ситуації/кризи, що загрожують національній безпеці у воєнній сфері є:

методики формування баз спостереження для прийняття управлінських рішень;

методики антикризового моніторингу;

методики експрес-діагностики кризових ситуацій/криз;

методики фундаментальної діагностики кризових ситуацій;

методики прогнозування тенденцій розвитку кризових ситуацій, що загрожують національній безпеці у воєнній сфері;

методики стратегічного аналізу та прогнозування майбутнього безпекового середовища;

методики розробки варіантів державно-управлінських рішень щодо реагування на виявлені кризові ситуації/кризи та оцінка наслідків їх прийняття для забезпечення воєнної безпеки;

методики та моделі управління кризовими ситуаціями, що загрожують національній безпеці у воєнній сфері;

методики оцінки ефективності реагування на загрози та кризи, що загрожують національній безпеці;

методики підготовки аналітичних документів.

Алгоритм кризового реагування у воєнній сфері містить такі операційні ланцюги:

1) формулювання проблеми реагування на кризову ситуацію/кризу (виявлення проблеми, оцінка проблеми);

2) діагностика кризового стану (в межах відповідальності МОУ) національної безпеки у воєнній сфері — визначення параметрів кризи, що включає в себе визначення джерел (факторів) виникнення кризи, визначення виду кризи та стадію її розвитку.

Етапами діагностики є:

1 етап — антикризовий моніторинг — раннє виявлення ознак кризового стану, постійний збір інформації з допомогою «слабких сигналів», нагромадження даних, для експрес-діагностики (моніторинг викликів, небезпек і загроз, що породжують кризову ситуацію/кризу);

2 етап — експрес-діагностика — ідентифікація та оцінка рівня розвитку кризи, яка загрожує національній та воєнній безпеці;

3 етап — фундаментальна діагностика — визначення й оцінка факторів, які впливають на розвиток кризової ситуації/кризи, встановлення їх взаємозв'язку і взаємозалежності;

3) прогнозування тенденцій розвитку кризи та її наслідків для національної безпеки і оборони;

4) розробка стратегічного задуму кризового реагування у воєнній сфері;

5) визначення цілей, засобів результатів кризового реагування у воєнній сфері;

6) розробка варіантів управлінських рішень щодо реагування на виявлені кризові ситуації/кризи та оцінка наслідків їх прийняття для забезпечення національної та воєнної безпеки;

7) прийняття державно-управлінського рішення щодо реагування на кризову ситуацію/кризу у воєнній сфері;

8) планування заходів по реалізації державно-управлінського рішення щодо реагування на кризову ситуацію/кризу у воєнній сфері;

9) організація та здійснення заходів реагування на кризові ситуації/кризу (управління ризиками/протидія загрозам, що є джерелом кризи);

10) Оперативна взаємодія з органами державної влади в ході реагування на кризові ситуації/кризу;

11) моніторинг ходу виконання заходів реагування на кризові ситуації/кризу;

12) оцінка стану національної та воєнної безпеки після виконання заходів кризового реагування;

13) узагальнення та систематизація досвіду кризового реагування, обґрунтування пропозицій щодо удосконалення системи реагування на кризові ситуації/кризи, що загрожують національній та воєнній безпеці.

Планування заходів по реалізації державно-управлінського рішення щодо реагування на кризову ситуацію/кризу у воєнній сфері передбачає виконання наступних заходів відповідними структурними підрозділами МОУ за такими напрямками:

1) аналіз завдань визначених в прийнятому державно-управлінському рішенні щодо реагування на конкретну кризову ситуацію/кризу у воєнній сфері;

2) уточнення оперативної обстановки, що склалася на поточний момент щодо рівня та тенденцій розгортання конкретної кризової ситуації/кризи у воєнній сфері;

3) розроблення способу кризового реагування — реактивного або креативного:

За) формування вихідних даних для планування заходів кризового реагування:

визначення доцільного способу реагування на конкретну кризову ситуацію/кризу у воєнній сфері;

визначення цілей кризового реагування відповідно до прийнятого державно-управлінського рішення щодо реагування на конкретну кризову ситуацію/кризу у воєнній сфері;

визначення переліку суб'єктів кризового реагування згідно офіційно затвердженої відомчої рамки реагування на кризові ситуації/кризи у воєнній сфері;

визначення засобів досягнення цілей кризового реагування відповідно до прийнятого державно-управлінського рішення щодо реагування на конкретну кризову ситуацію/кризу у воєнній сфері;

конкретизація результату кризового реагування відповідно до прийнятого державно-управлінського рішення щодо реагування на конкретну кризову ситуацію/кризу у воєнній сфері;

3б) розроблення варіантів способу кризового реагування:

розподіл засобів і сил, що є у розпорядженні суб'єктів кризового реагування, по досягненню цілей реактивного або проактивного кризового реагування з метою досягнення офіційно визначеного результату вказаного реагування;

розроблення варіантів способу дій реактивного або проактивного реагування на конкретну кризову ситуацію/кризу у воєнній сфері.

4) розроблення оперативного плану реактивного або проактивного реагування на конкретну кризову ситуацію/кризу у воєнній сфері:

4а) розроблення оперативного замислу — визначення оперативних цілей кризового реагування, визначення засобів і сил, що залучаються до реактивного або проактивного кризового реагування, діяльність яких охоплена єдиним задумом досягнення позитивних результатів кризового реагування;

4б) розроблення оперативного плану — визначення/конкретизація завдань силам, які залучаються до реактивного або проактивного кризового реагування, порядку організації управління процесами кризового реагування та основних питань взаємодії та основних завдань вказаного реагування;

5) розроблення директивних документів з питань кризового реагування на конкретну кризову ситуацію/кризу у воєнній сфері;

6) доведення завдань кризового реагування на конкретну кризову ситуацію/кризу у воєнній сфері до структурних підрозділів МОУ, органів військового управління і військ.

Технологія інформаційно-аналітичного забезпечення планування заходів по реалізації державно-управлінського рішення щодо реагування на кризову ситуацію/кризу у воєнній сфері передбачає виконання наступних операційних ланцюгів:

1) на етапі аналізу завдань визначених в прийнятому державно-управлінському рішенні щодо реагування на конкретну кризову ситуацію/кризу у воєнній сфері інформаційно-аналітичні підрозділи здійснюють:

а) заходи щодо визначення потреб аналітичної діяльності у сфері кризового реагування у воєнній сфері;

б) формують контекстно-залежне уявлення про сутнісні характеристики поточних і перспективних практичних проблем аналітичної діяльності в системі кризового менеджменту;

2) на етапі уточнення оперативної обстановки, що склалася на поточний момент щодо рівня та тенденцій розгортання конкретної кризової ситуації/кризи, у воєнній сфері інформаційно-аналітичні підрозділи:

а) підтримують в актуальному стані інформаційні бази стратегічного та тактичного спостереження за процесами у зовнішньому та внутрішньому безпековому середовищі;

б) здійснюють заходи в галузі оцінки, накопичення та аналізу інформації:

визначення достовірності, своєчасності й актуальності інформації про кризові ситуації/кризи у воєнній сфері;

створення системи зберігання вказаної інформації;

вивчення вказаної інформації, її структуризація; складання контекстно-залежного уявлення про предмет інтересу — кризові ситуації/кризи у воєнній сфері за непрямыми ознаками;

в) в галузі прогнозування подій у відповідних сферах діяльності:

визначення тенденцій в розвитку кризових ситуацій/криз у воєнній сфері;

визначення впливу зовнішніх чинників на розвиток кризових ситуацій/криз у воєнній сфері;

вироблення прогнозів про подальший розвиток кризових ситуацій/криз у воєнній сфері;

3) на етапах розроблення способу кризового реагування — реактивного або креативного та на етапах розроблення оперативного плану вказаного реагування інформаційно-аналітичні підрозділи:

а) використовують інформаційні бази спостереження за процесами у зовнішньому та внутрішньому безпековому середовищі в інтересах кризового реагування;

б) в галузі вироблення рекомендацій: виявляють схожі кризові ситуації/кризи у війсьній сфері;

виявляють закономірності у розвитку кризових явищ у війсьній сфері;

визначають ступінь впливу зовнішніх та внутрішніх чинників на розвиток кризових явищ у війсьній сфері;

4) на етапі розроблення директивних документів з питань кризового реагування на конкретну кризову ситуацію/кризу у війсьній сфері інформаційно-аналітичні підрозділи:

а) приймають безпосередню участь в підготовці вказаних документів;

б) приймають участь в підготовці супроводжувальних документів.

Висновки.

1. Обґрунтовано рекомендації щодо організаційного конструювання технології інформаційно-аналітичного забезпечення планування заходів реагування на кризові ситуації/кризи у війсьній сфері за такими напрямками, як-от:

постановка цілей аналітичної діяльності в системі кризового реагування;

визначення способів досягнення цілей аналітичної діяльності в системі кризового реагування.

2. Обґрунтовано, що технологія інформаційно-аналітичного забезпечення планування заходів по реалізації державно-управлінського рішення щодо реагування на кризову ситуацію/кризу у сфері воєнної безпеки передбачає виконання структурними підрозділами Ситуаційного центру МОУ наступних операційних ланцюгів:

1) на етапі аналізу завдань визначених в прийнятому державно-управлінському рішенні щодо кризового реагування:

а) аналіз державно-управлінського рішення щодо кризового реагування з метою усвідомлення страте-

гічного задуму реагування на конкретно визначену кризу;

б) структурування за пріоритетністю цілей кризового реагування відповідно до прийнятого державно-управлінського рішення щодо кризового реагування;

в) конкретизація запланованого результату кризового реагування відповідно до прийнятого державно-управлінського рішення щодо кризового реагування;

г) заходи щодо визначення потреб аналітичної діяльності у сфері кризового реагування;

д) формування контекстно-залежного уявлення про сутнісні характеристики поточних і перспективних практичних проблем аналітичної діяльності під час кризового реагування;

2) на етапі уточнення оперативної обстановки, що склалася на поточний момент щодо рівня та тенденцій розгортання конкретної кризової ситуації/кризи, що загрожує війсьній безпеці:

а) підтримка в актуальному стані інформаційні бази стратегічного та тактичного спостереження за процесами у зовнішньому та внутрішньому безпековому середовищі;

б) здійснення заходів в галузі оцінки, накопичення та аналізу інформації;

в) здійснення заходів в галузі прогнозування подій у відповідних сферах кризового реагування;

3) на етапах розроблення способу кризового реагування — реактивного або креативного та на етапах розроблення оперативного плану кризового реагування:

а) використовують інформаційні бази спостереження за процесами у зовнішньому та внутрішньому безпековому середовищі в інтересах кризового реагування;

б) напрацьовують рекомендації щодо кризового реагування;

4) на етапі розроблення директивних документів з питань кризового реагування приймають безпосередню участь в підготовці вказаних документів.

В подальших наукових дослідженнях пропонується зосередити увагу на розробці номенклатури криз державно-управлінської діяльності Міністерства оборони України щодо формування та реалізації державної політики з питань національної безпеки у війсьній сфері.

Література

1. Гудима О. П. Концептуальний підхід до формування типового положення про ситуаційний центр центрального органу сектору безпеки і оборони. *Наукові перспективи*. 2022. № 4 (22). URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/1458> (дата звернення: 11.06.2024).
2. Гута С. С. Державне управління в умовах кризових ситуацій, зумовлених воєнно-політичними чинниками: дис. ... канд. наук з держ. упр.: 25.00.01. НАДУ. К., 2020. 224 с.
3. Галушко С. О., Шевченко М. М., Шерстюк Є. І. Розвиток системи забезпечення реагування на кризові ситуації у війсьній сфері України: актуальні проблеми та шляхи їх розв'язання. *Досвід застосування збройних сил у світових*

війнах і воєнних конфліктах XX — початку XXI ст.: тенденції та закономірності: зб. наук. пр. / Кол. авторів; за ред. І.І. Фурмана. К. : ЦП «Компринт», 2023. Вип. 12. С. 271–283.

4. Шевченко М.М., Кочерга Д.А. Кризи, що загрожують національній безпеці України та національна рамка реагування на них. *Досвід застосування збройних сил у світових війнах і воєнних конфліктах XX — початку XXI ст.: тенденції та закономірності: матеріали міжвузівського науково-практичного семінару (Київ, 25 травня 2023 р.). К. : ЦП «Компринт», 2023. Вип. 12. С. 284–310.*

5. Шевченко М.М. Соціально-філософська концепція науково-освітнього забезпечення публічного управління у сфері національної безпеки України. *Гілея*. 2018. Вип. 134. С. 320–325.

6. Про Стратегію національної безпеки України : Указ Президента України від 14 вересня 2020 р. № 392/2020. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037> (дата звернення: 10.06.2024).

7. Стратегія воєнної безпеки України : Указ Президента України від 25 березня 2021 року № 121/2021. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/1212021-37661> (дата звернення: 17.06.2024).

8. Питання Міністерства оборони України : Наказ Міністра оборони України від 26.01.2023 р. № 46/нм. URL: https://www.mil.gov.ua/content/mou_orders/mou_2023/46_nm.pdf (дата звернення: 15.06.2024).

References

1. Hudyma O.P. Kontseptualnyi pidkhid do formuvannia tipovoho polozhennia pro sytuatsiinyi tsentr tsentralnoho orhanu sektoru bezpeky i oborony. *Naukovi perspektyvy*. 2022. № 4 (22). URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/1458> [in Ukrainian].

2. Huta S.S. Derzhavne upravlinnia v umovakh kryzovykh sytuatsii, zumovlenykh voienno-politychnymy chynnykamy: dys. ... kand. nauk z derzh. upr. NADU. K., 2020. 224 s. [in Ukrainian].

3. Halushko S.O., Shevchenko M.M., Sherstiuk Ye.I. Rozvytok systemy zabezpechennia reahuvannia na kryzovi sytuatsii u voiennoi sferi Ukrainy: aktualni problemy ta shliakhy yikh rozviazannia. *Dosvid zastosuvannia zbroinykh syl u svitovykh viinakh i voiennykh konfliktakh KhKh — pochatku KhKhI st.: tendentsii ta zakonomirnosti: zb. nauk. pr. Kol. avtoriv; za red. I.I. Furmana. K. : TsP “Komprynt”, 2023. Vyp. 12. S. 271–283* [in Ukrainian].

4. Shevchenko M.M., Kocherha D.A. Kryzy, shcho zahrozhuut natsionalnii bezpetsi Ukrainy ta natsionalna ramka reahuvannia na nykh. *Dosvid zastosuvannia zbroinykh syl u svitovykh viinakh i voiennykh konfliktakh KhKh — pochatku KhKhI st.: tendentsii ta zakonomirnosti: materialy mizhvuzivskoho nauково-praktychnoho seminaru* (Kyiv, 25 travnia 2023 r.). K. : TsP “Komprynt”, 2023. Vyp. 12. S. 284–310 [in Ukrainian].

5. Shevchenko M.M. Sotsialno-filosofska kontseptsiiia nauково-osvitnoho zabezpechennia publicnoho upravlinnia u sferi natsionalnoi bezpeky Ukrainy. *Hileia*. 2018. Vyp. 134. S. 320–325 [in Ukrainian].

6. Pro Stratehiiu natsionalnoi bezpeky Ukrainy: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 14 veresnia 2020 r. № 392/2020. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037> [in Ukrainian].

7. Stratehiia voiennoi bezpeky Ukrainy: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 25 bereznia 2021 roku № 121/2021. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/1212021-37661> [in Ukrainian].

8. Pytannia Ministerstva oborony Ukrainy: Nakaz Ministra oborony Ukrainy vid 26.01.2023 r. № 46/nm. URL: https://www.mil.gov.ua/content/mou_orders/mou_2023/46_nm.pdf [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 15.08.2024